

Shrnutí výstupů z SO ČBK14.března 2022

Téma: Subsidiarita

Subsidiarita je tradiční princip sociální nauky církve pro řízení společnosti, kdy se rozhodování koná na tom **nejnižším stupni**, kde se ještě rozhodnutí dá uskutečnit. V současné době ale rozhodně **není typickým ani převládajícím způsobem řízení a rozhodování v katolické církvi**. Pro něj je typický tuhý centralismus jak na úrovni celosvětové, tak i v rámci diecézí. Zjevně je zatím tento převládající styl odrazem **uspořádání feudální společnosti** s využitím některých moderních technických prvků, které ale tuto centralizaci ještě podporují. Symbolicky to vyjadřuje i typické uspořádání při bohoslužbách: místo kruhového uspořádání (typického pro „rodinu“) je tu „hlasatel pravdy“ a „církve poslouchající“. S nadějí proto očekáváme zásadní změny vycházející z právě vydaného dokumentu *Praedicate Evangelium* (Hlásejte evangelium) o reformě římské kurie.

Reálné naplňování subsidiarity **na místní úrovni** „*znamená jednotlivcům a malým společenstvím poskytnout prostor k rozvoji. Život církve znamená propojenost a soužití mnoha společenství, které udržuje pospolu Duch svatý*“ (Reinhard Marx). Takovému uspořádání daleko víc než klasická „hierarchie“ (pyramidální struktura) odpovídá „**sít**“. To je v současné společnosti typická forma umožňující na jedné straně uplatnění dílčích skupin přiměřeně jejich možnostem a schopnostem – a na druhé straně rychlé navázání spolupráce, tam kde je to třeba nebo kde by mohlo mít zvlášť významný efekt. Za těch okolností také lze od každého člena církve požadovat **vlastní aktivitu a zodpovědnost**. Současně tak lze co nejlépe využívat **obdarování** jednotlivých členů ku prospěchu celku.

Zvláštní úloha náleží **pastoračním a ekonomickým radám** (dosud ve většině farností nejsou, nebo jen formální), které mají poskytovat duchovním ve farnosti **funkční zpětnou vazbu**. Ti se naopak musejí naučit delegovat pravomoci na kompetentní laiky. Jen tak mohou věřící opravdu „dospět“ a naplňovat tak své „**všeobecné kněžství**“. Také je třeba najít účinný způsob, jak ve farnosti organizovat shromáždění farníků, zřizovat komise pro řešení konkrétních úkolů. Dosud ve většině fungující autokracie kněží je nejen neefektivní, ale vychovává pasivní laiky, případně lidi z církve vyhání.

Pro **úroveň diecézí** je rovněž nezbytné uvést do života orgány, které mají poskytovat jednak **odbornou podporu biskupovi**, jednak mu sloužit **pravdivou a dostatečně komplexní zpětnou vazbou**. Tím by konečně „ožila“ **komunikace oběma směry**, čímž by se konečně začal uplatňovat opravdový dialog (zatím je svázán strachem a nedůvěrou z lidských i strukturálních důvodů).

Dále vidíme jako vhodné (někdy přímo nezbytné) provést následující kroky:

- Vytvořit **menší diecéze**.
- Na **výběru diecézního biskupa** by měli mít podíl **diecézané** (to pokládáme za velmi zásadní).
- **Snížit** kanonický věk biskupů.
- **Převod kompetencí** z centra (Vatikánu) na biskupské konference a jednotlivé biskupy.

Ukázaly se ještě tři podstatné skutečnosti pro fungování subsidiarity v církvi:

- 1) Od všech vyžaduje **pokoru i odvahu**, ochotu jít s kůží na trh i dokázat se omluvit či odpustit.
- 2) Zejména **mladí lidé** už dost často **ztrácejí naději**, že se církve zbaví svého feudálního stylu jednání a řízení, a protože se „nechtějí hádat“, **odcházejí** do vnitřního exilu, nebo přímo z prostředí církve.
- 3) Církve **nesmí podléhat mocenským tendencím** státu, ani je nesmí chtít využívat pro sebe.

Organizační fakta:

Jednání synodního kroužku Skupiny pro sociální otázky ČBK, které proběhlo 14. 3. 2022 jako videokonference, se zúčastnilo sedm lidí – 5 mužů a 2 ženy – ve věkovém rozpětí 25 až 70 let.